

món rural

Memòria justificativa:

EL CONREU DE LA VINYA VIABILITAT ECONÒMICA

*Destinatari: Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Alimentació i Medi Natural de la Generalitat*

Elaboració: Món Rural SLU

Data presentació: Gener 2011

món rural

INTRODUCCIÓ

El cultiu de la vinya i el vi ha estat i està estretament lligat a l'economia de Catalunya. Des de l'arribada dels primers ceps, sembla ser portats pels fenicis o els grecs des de la Mediterrània oriental, la indústria del vi ha esdevingut una activitat socioeconòmica que engloba des de la producció primària fins al recent instaurat enoturisme.

Però aquesta activitat ha patit alts i baixos econòmics al llarg dels anys que han marcat èpoques d'incertesa com la que el sector travessa en aquests moments, una situació que cal emmarcar dins la globalització i la crisi econòmica mundial, però que provoca un cert neguit pel que fa al futur del sector vitícola català.

Precisament ha estat aquesta incertesa la que ha portat a l'organització agrària catalana **Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)** a realitzar mitjançant la seva editorial **Món Rural SLU** aquest estudi econòmic que té com a objectiu detallar l'entramat del sector i analitzar la viabilitat dels diferents models que hi conviuen així com els poden afectar els futurs canvis que s'albiren. Hem volgut obtenir una eina útil per al productor que podrà calcular els punts febles i les fortaleses de la seva explotació de la mà de les dades que s'hi aporten.

Arran de la recent aprovació de la Reforma de l'OCM vitivinícola hem volgut dedicar part de l'estudi a explicar els principals apartats de la normativa reguladora del sector vitivinícola català i també de l'europeu, ja que la majoria de les normatives ens arriben des de Brussel·les.

Catalunya es caracteritza per ser un país amb una gran implantació del cultiu de la vinya, i amb un gran potencial productiu, només cal tenir present les 11 denominacions d'origen catalanes que hi ha reconegudes, a les quals s'hi ha d'afegir la denominació d'origen cava, d'àmbit estatal.

món rural

DESTINATARIS O BENEFICIARIS

Des del primer moment en el que es va plantejar la necessitat d'aquesta eina, es va pensar per a ser adreçada al col·lectiu de viticultors i empreses familiars agràries que exerceixen la viticultura a Catalunya.

A Catalunya hi ha més de 150 empreses vitícoles que mouen més de 1.115.493.000 euros anuals en les vendes d'aquest producte. Unes empreses que no tindrien cap mena de sentit si darrera seu no hi hagués milers de productors que dia a dia treballen les seves explotacions per obtenir una producció de màxima qualitat.

Per tant doncs, aquest estudi s'adreça als titulars de les 58.508 hectàrees de vinya que hi ha a Catalunya que l'any 2009 (darreres dades disponibles) van produir 438.600 tones de raïm per a vinificació, o el que és el mateix 3.553.683 hectolitres de vi.

La situació que viu el sector és complexa i per tant el que es pretén es aconseguir que el sector vitícola disposi de la major informació possible per poder orientar les seves explotacions de la manera més oportuna per tal que pugui ser competitiu en el mercat i mantenir alhora l'estructura i el caràcter familiar que dóna valor a aquestes produccions i al seu arrelament al territori.

món rural

DESCRIPCIÓ DELS CONTINGUTS

CAPÍTOL 1: EL CONREU DE LA VINYA.

En aquest capítol es fa una ressenya de la importància del sector de la vinya al món, a Espanya i a Catalunya amb dades que n'expliquen el pes econòmic que aquest té dins del món agrari i les seves repercussions socials.

Alhora es fa una descripció i classificació de les explotacions que formen part de les 12 Denominacions d'origen existents i se'n detallen les seves característiques particulars. Alhora es planteja el nou panorama que s'obre per a les denominacions d'origen en el futur immediat amb els possibles canvis a què estaran subjectes.

CAPÍTOL 2: MARC NORMATIU

En aquest cas el que es planteja és el marc normatiu en el que es desenvolupa l'activitat vitícola catalana, molt condicionada per les regulacions que sovint arriben des de la Unió Europea, però també per les decisions que hi aporta l'Estat i en aquest cas la Generalitat de Catalunya. Unes normatives a vegades massa espesses que no aporten sinó confusió i dubtes als professionals que desenvolupen l'activitat en aquest sector.

CAPÍTOL 3: ASSEGURANCES AGRÀRIES PER A LA VINYA

Les assegurances agràries es plantegen com una garantia per a la supervivència de les explotacions vitícoles en moments en els quals la climatologia els sigui adversa i és per això que el llibre fa una clara aposta per la necessitat d'assegurar les explotacions.

Amb aquesta finalitat es plantegen les diferents tipologies d'assegurança existents en aquest moment i mitjançant exemples reals es dona a conèixer al viticultor quin pot ser el model més interessant per a la seva explotació en funció de les seves característiques particulars. Finalment, i de manera molt senzilla s'exposa què cal fer en cas de sinistre i com es desenvolupa tot el procediment de peritatges i contra-peritatges per tal que aquest conegui el procediment a seguir si la seva explotació es veu afectada per una inclemència meteorològica.

món rural

CAPÍTOL 4: AJUTS A LA VINYA

En aquest capítol es plantegen els ajuts que d'una manera o altra poden incidir en la pràctica de la viticultura a Catalunya, des dels queden integrats dins el Pla de Suport de l'Organització Comuna de Mercat (OCM) vitivinícola, als que fan referència als plans d'arrencada definitiva de la vinya i als ajuts al Desenvolupament Rural.

CAPÍTOL 5: ESTUDI DE VIABILITAT D'ALTERNATIVES

És en aquest capítol on es desenvolupa la viabilitat dels diferents models d'explotació de la vinya a Catalunya i que considerem poden servir als professionals del sector com a instrument per a avaluar la rendibilitat de les seves produccions o decidir-se per a un canvi de model productiu.

El capítol s'inicia amb una descripció dels ingressos i despeses que incideixen en el conreu de la vinya i que han estat tipificats per tal de poder elaborar les dades econòmiques. Seguidament es fa un estudi econòmic de les diferents alternatives en una explotació que ha de partir des de zero, es a dir quins poden ser els resultats si s'opta per la producció convencional; quins si es decideix produir sota el sistema de producció integrada; els resultats que es poden obtenir amb la producció ecològica i finalment quins són els números quan es parla de fer producció de qualitat.

CAPÍTOL 6: CONCLUSIONS

Evidentment com a tot estudi, aquest disposa d'un capítol de conclusions on es posen sobre la taula els reptes que es presenten per al sector i la necessitat que aquest opti per un canvi de cultura productiva si es vol continuar treballant, ja que el flux de caixa no deixen gaire marge de maniobra quan es tracta del sector vitícola.

CAPÍTOL 7: ANNEXES

Els annexes de l'estudi permeten visualitzar quines han estat les dades que s'han fet servir per l'estudi, és a dir quins són els costos de producció estimats, en base a dades reals del sector. D'aquesta manera, els productors poden contrastar quina és la desviació dels seus costos de la mitjana sectorial i mirar de corregir-los en la mesura que els sigui possible per tal d'obtenir una major viabilitat a les seves explotacions.

BIBLIOGRAFIA

Tanca el llibre l'apartat de bibliografia i fonts consultades per a la realització de l'estudi.

món rural

METODOLOGIA DE TREBALL I RECOLLIDA DE LES DADES

L'acció es va iniciar amb un procés de planificació i coordinació, que es va dur a terme de forma prèvia a l'execució i durant la mateixa, a través dels enginyers tècnics agrícoles de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC).

Les accions es van concretar en:

- 1) Recollida de informació i inici de contactes amb els viticultors que ens han facilitat les seves dades per a la realització de l'estudi.
- 2) Estudi de la normativa: es va dur a terme una recopilació i estudi de la bibliografia al respecte, orientada a la normativa vigent de la OCM vitivinícola i de la normativa d'àmbit estatal i autonòmic.
- 3) Recull de dades relatives a l'estat actual del cultiu a Catalunya: es va realitzar una recopilació de les dades més representatives de l'estat actual del sector, i ens varem posar en contacte amb les diferents denominacions d'origen de la geografia catalana per tal que es poguessin facilitar les dades més representatives de cada territori i que són les que es reflecteixen a l'estudi.
- 4) Presca de contacte amb participants involucrats: es va establir un primer contacte amb els socis i simpatitzants de JARC que disposen d'explotacions vitivinícoles, i administracions d'àmbit català, espanyol i europeu. Es pretén percebre els posicionaments dels agents, actius i/o passius, implicats en el tema, i poder extreure dades actuals i fiables de l'estat de les explotacions vitícoles catalanes.
- 5) Estudi de les dades: a partir de les dades obtingudes, es va realitzar un estudi detallat de la situació actual de les explotacions. L'anàlisi extret és un anàlisi de costos per tal de verificar l'estat global i permetre l'estat individual de les explotacions vitícoles.
- 6) Elaboració de les conclusions de l'estudi: Finalment l'estudi mostra les possibilitats d'actuació a curt i llarg termini dels viticultors catalans. És d'esperar que aquesta acció doni estabilitat econòmica a les explotacions que es dediquen actualment al cultiu de la vinya, que obri noves oportunitats als empresaris que desconeixien el cultiu de la vinya.

món rural

DIFUSIÓ DE LES CONCLUSIONS

Des de JARC – Món Rural, considerem que si bé disposar d'un estudi d'aquestes característiques és molt útil per al sector, no té cap sentit de fer-lo si posteriorment no se'n realitza una correcta difusió i és per això que al llarg de l'any 2011 està previst de realitzar diferents xerrades informatives pel territori explicant els seus continguts i els resultats que se n'han obtingut per tal de facilitar la interacció amb els viticultors i fer-los sabedors de la necessitat de controlar i conèixer els costos d'explotació per a garantir la continuïtat i la viabilitat de les seves explotacions.

Barcelona, 31 de desembre de 2010